

ПРЕДЛАГАЧ: Владата на Република Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: д-р Елизабета Канчевска-Милевска,
министер за култура,

и

Драган Недељковиќ, заменик на
министерот за култура

ПОВЕРЕНИЦИ: Бехиџудин Шехаби, државен секретар
во Министерството за култура

и

Весна Илиевска, државен советник во
Министерството за култура

ПРЕДЛОГ - ЗАКОН
за издавачката дејност

Скопје, ноември 2014 година

Република Македонија
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 42-9539/1
25.11.2014 година
Скопје

ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СКОПЈЕ

Врз основа на членот 91 алинеја 2 од Уставот на Република Македонија и членовите 132 и 137 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија Ви поднесува Предлог-закон за издавачката дејност, што го утврди на седницата, одржана на 25.11.2014 година.

За претставници на Владата на Република Македонија во Собранието се определен д-р Елизабета Канчевска-Милевска, министер за култура и Драган Недељковиќ, заменик на министерот за култура, а за повереници Бехиџудин Шехаби, државен секретар во Министерството за култура и Весна Илиевска, државен советник во Министерството за култура.

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

м-р Никола Груевски

Подготвил: Никола Пасков
Контролирал: Љубица Р. Димовска
Согласен: Митра Спасовска
Одобрил: Кирил Божиновски

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Пред донесувањето на Законот за културата во 1998 година, издаваштвото во Република Македонија беше регулирано со Законот за издавачката дејност донесен во 1973 година, со кој издаваштвото беше регулирано како дејност од посебен општествен интерес. Според одредбите од Законот, Републиката, во согласност со општествените мерила, учествувала во обезбедувањето услови за издавање и дистрибуирање на научни, уметнички, воспитно-образовни и стручни публикации од посебно значење за Републиката. Во согласност со овој Закон, издавачки организации можеле да основаат државата и општините, додека поединци можеле да издаваат само сопствени дела и дела на кои со наследство се здобиле со авторско право. Исто така, Законот ги уредувал и обврските што ги имал издавачот во однос на авторот, преведувачот, уредникот и рецензентот, но уреден бил и тиражот во кој се печати едно издание, односно публикација.

Со влегувањето во сила на Законот за културата во 1998 година, со кој како системски закон во сферата на културата се регулираат односите на јавните и на приватните субјекти во вршењето на дејностите во културата, вклучувајќи ја и издавачката дејност, како дел од дејностите за објавување, Законот за издавачката дејност („Службен весник на СРМ“ бр. 15/73, 9/78 и 51/88 и „Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/93 и 54/95) престана да важи.

Поимот издаваштво, во основа, ги опфаќа производството и дистрибуцијата на публикациите до јавноста. Преку издаваштвото се обезбедува достапност на делата до јавноста.

Во Република Македонија бројот на регистрирани издавачи рапидно расте. Во 1945 година имало регистрирано само една издавачка куќа, во 1950 година – 12 издавачки куќи, во 2007 година 300 издавачки куќи, во 2014 година 700 издавачки куќи. Трендот на зголемување на бројот на издавачките куќи, меѓу другото произлегува и од тоа што издавачка дејност, може да регистрира секој без да исполни посебни услови, особено во однос на стручноста и екипираноста на издавачот. Од бројот на регистрирани издавачи само мал процент професионално вршат издавачка дејност. Од вкупниот број на регистрирани издавачки куќи само 30-40 издавачи издаваат повеќе од 10 дела годишно.

Новата технолошка ера на дигитални информациски системи и на интернетот го прошируваат полето на издаваштвото, кое почнува да ги вклучува и електронските ресурси, како што се книга во електронска верзија, електронски списанија, веб-страници и слично.

Законската регулатива во Република Македонија не пропишува стандардни услови кој и на каков начин може да врши издавачка дејност, редакциски процедури и стручно уредување на публикацијата и други услови за вршење на издавачката дејност. Се цени дека со пропишување на минимум стандарди за вршење на издавачката дејност, релевантни на стандардите кои постојат во Европската унија, ќе се унапреди вршењето на дејноста.

Имајќи го предвид претходно наведеното, но и заради потребата од утврдување на начинот на вршење на издавачката дејност, како и унапредување на издавачката дејност во Република Македонија, се утврди потребата од донесување на Закон за издавачката дејност.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на предложениот Закон е пропишување нормативни основи за поттикнување и развој на издавачката дејност во Република Македонија.

Законот се засновува врз следниве цели:

- дефинирање на најосновните стандарди во вршењето на издавачката дејност во Република Македонија, соодветни на стандардите кои постојат во земјите во Европа,
 - унапредување на издавачката дејност, на печатењето и на достапноста на публикациите до читателите
- Законот се засновува врз следниве начела:
- заштита на правата на авторите и
 - слобода на творештвото.

Предложените решенија на Законот, чие донесување се предлага, се во насока на создавање правна рамка која нуди решенија со кои ќе се придонесе кон унапредување на издавачката дејност во Република Македонија.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ВРЗ ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Одредбите од Предлог-законот имплицираат финансиски последици врз Буџетот на Република Македонија и врз другите јавни финансиски средства, и тоа за издавање меѓународни стандардни броеви и CIP-запис. Доставувањето на задолжителниот примерок и досега е финансирано со средства од Буџетот на Република Македонија, преку Министерството за култура.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Спроведувањето на Законот повлекува материјални обврски за одделни субјекти.

V. ПРЕГЛЕД НА ЗАКОНИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ИЗМЕНАТ СО ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И ПРОПИСИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ДОНЕСАТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Спроведувањето на Законот не предизвикува потреба од измена на други закони, а ќе предизвика потреба од донесување на следниве подзаконски акти:

1. Подзаконски акт со кој ќе се прошире формата и содржината на годишниот извештај за сопствената издавачка продукција, за дистрибуција и продажба на публикациите, кој издавачот го доставува во јануари во тековната за претходната година до Националната библиотека (член 6 став (4));
2. Подзаконски акт со кој ќе се пропишат формата и содржината на образецот на барањето за издавање на меѓународните стандардни броеви (член 8 став (7));
3. Подзаконски акт со кој ќе се пропишат формата и содржината на образецот на барањето за издавање CIP-запис (член 9 став (10));
4. Подзаконски акт со кој ќе се пропишат формата и начинот на водење на евиденцијата за издавачите во Република Македонија (член 11 став (2)).

ПРЕДЛОГ-ЗАКОН ЗА ИЗДАВАЧКАТА ДЕЈНОСТ

Предмет на уредување

Член 1

Со овој закон се уредуваат вршењето на издавачката дејност, задолжителните податоци на публикацијата, меѓународните стандардни броеви, каталошкиот CIP-запис, доставувањето на задолжителен примерок, како и други прашања поврзани со вршењето на издавачката дејност.

Значење на одделни изрази во овој закон (поимник)

Член 2

Одредени изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. Издавачка дејност е издавање, производство, печатење дистрибуција и промет на публикации во печатен и во електронски облик во повеќе примероци кои се наменети за јавноста.

2. Под публикација се подразбираат: книги, брошури, сериски публикации и континуирани извори (списанија, весници и друго), музикалии (партитури и штимови), картографски материјал (карти, планови, глобуси и др.), атласи, репродукции на уметнички слики и цртежи, плакати, разгледници, каталози, календари, уметнички и сценски програми, носачи на звук, носачи на звук и слика (освен аудиовизуелните дела) и друго, независно на кој вид медиум се достапни во доволен број примероци, што се умножуваат со печатење, пресликување, копирање или на друг начин ѝ се наменети на јавноста.

Под публикација, во смисла на овој закон, не се смета печатен или на друг начин умножен материјал кој служи исклучиво за службени потреби на: државните органи, органите на локалната самоуправа, политичките партии, невладините организации, установи и други правни лица, како и публикација која е опфатена во точка 2. на овој член, но не е наменета за јавноста.

3. Електронска публикација е публикација објавена во електронска форма како посебна физичка целина достапна на интернет, објавена во domeинот на Република Македонија и публикација која е подготвена за печатење во форма што соодветствува на меѓународните стандарди и универзално достапните информации, компјутерски програми за јавна употреба и др.

4. Издавач е правно лице регистрирано за вршење издавачка дејност.

5. Печатница е правно лице регистрирано да врши дејност на печатење на публикации за потребите на издавачот.

6. Задолжителен примерок е број примероци од секое издание на публикација, кои издавачот е должен да ги достави до Националната установа Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје.

7. Издание се сите примероци на една публикација од истото оригинално дело што го издал издавачот без оглед на медиумот на кој е издадено.

8. Ново издание е повторено или дополнето издание на претходно издадена публикација, во променет облик (со изменета насловна страница, изменети или нови корици, дополнет или изменет текст, нови фотографии, карти и сл.) во ист или во различен формат.

9. ИСБН (ISBN) е меѓународен стандарден број за книги (international standard book number) со кој се идентификува изданието без оглед на кој вид медиум е достапно.

10. ИССН (ISSN) е меѓународен стандарден број за периодични публикации и континуирани извори (international standard serial number) со кој се идентификува насловот на периодичната публикација или континуираниот извор без оглед на кој вид медиум е достапно.

11. ИСМН (ISMN) е меѓународен стандарден број за музички нотни изданија (international standard music number) со кој се идентификува објавена музичка публикација (партитури, штимови и мултимедијални сетови).

12. ИСРЦ (ISRC) е меѓународен стандарден број за звучни снимки (записи) и музички видеозаписи (international standard recording code) со кој се идентификуваат звучните записи и музичките видеозаписи.

13. ИСАН (ISAN) е меѓународен стандарден број за аудиовизуелни дела и за нивни верзии во кои се вклучени долгометражни и краткометражни филмови, документарни и анимирани филмови, телевизиски програми, спортски настани, реклами и др.

14. ИСВЦ (ISWC) е меѓународен стандарден број на музичко дело со кој се идентификуваат музичките дела.

15. ДООИ (DOI) е меѓународен идентификатор на дигитални објекти / електронски документи, кој може да се реализира преку системите Хендл и Кросреф (Handle и Crossref).

16. HENDL.NET е систем за постојани врски (линкови) до дигитални објекти.

17. ЦИП – запис (CIP-запис) (Cataloguing in publication – каталогизација во публикација) е меѓународно препознатлив стандардизиран каталошки опис за една публикација изработен пред нејзиното печатење или производство, а вграден во самата публикација. Под CIP-запис подлежат следниве видови публикации: книги, музикалии (партитури и штимови), атласи, носачи на звук, носачи на звук и слика и друго, независно на кој вид медиум се достапни. Под CIP-запис не подлежат периодични публикации, рото-романи, сликовници без текст и без авторство, интерни текстови и текстови во подготовка (тези, преднацрти, нацрти, предлози), ефемериди (адресари, именици, извештаи), картографски материјал (карти, планови, глобуси и др.), рекламни публикации, проспекти, уметнички и сценски програми, ценовници, тарифи, упатства за ракување и одржување, плакати, летоци (предизборни партиски пропагандни материјали), покани, фотографии, патенти, стандарди, сидни и слични календари, научно-истражувачки проекти, магистерски и докторски трудови.

Член 3

(1) Издавачка дејност вршат правни лица регистрирани во Централниот регистар на Република Македонија за вршење издавачка дејност.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, издавачка дејност може да врши и автор на сопствено дело (авторско издание).

(3) Два или повеќе издавачи можат да бидат соиздавачи на иста публикација.

Член 4

(1) Издавачот мора да има уредник, кој е одговорен за неговата целокупна издавачка продукција.

(2) Уредникот врши избор на публикации за објавување, прибавува и дава стручно мислење за публикацијата и е одговорен за квалитетот на издадената публикација.

(3) Издавачот, покрај уредник, односно уредник на публикацијата, може да има уредувачки одбор, редакциски одбор, приредувач, рецензент, лектор, коректор, преведувач, ликовен и технички уредник на публикацијата.

Договор за регулирање на меѓусебни права и обврски

Член 5

(1) Пред објавување на публикацијата, издавачот со авторот на делото и со другите лица кои учествуваат во изработката на публикацијата (автор, имател на авторско право, уредник, приредувач, преведувач, редактор, рецензент, лектор, коректор, ликовен и технички уредник и друго) склучува договор со кој се уредуваат меѓусебните права и обврски во врска со издавањето на публикацијата.

(2) На договорот од ставот (1) на овој член се применуваат прописите за авторското право и сродните права и за облигационите односи.

Обврски на издавачот
Член 6

(1) Издавачот е должен да:

- му овозможи на авторот внесување на содржински и технички корекции на публикацијата во фазата на техничката изработка;
- му овозможи на авторот соодветни измени при подготовката на секое наредно издание, како и откуп на непродадените примероци на публикацијата;
- го известува авторот за прометот на издадената публикација.

(2) Издавачот е должен да ја издаде публикацијата во тиражот којшто е наведен како задолжителен податок на публикацијата.

(3) Издавачот во јануари во тековната година за претходната година до Националната установа Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје доставува годишен извештај за сопствената издавачка продукција, за дистрибуција и продажба на публикациите.

(4) Формата и содржината на годишниот извештај од ставот (3) на овој член ги пропишува министерот за култура.

Задолжителни податоци на публикацијата
Член 7

(1) Секоја публикација ги содржи следниве податоци:

- податоци за издавачот/соиздавачот (назив и седиште)/име и презиме на авторот за авторско издание;
- наслов на публикацијата и име и презиме/имиња и презимиња на авторот/авторите, носителот на авторското право;
- име и презиме на уредникот, преведувачот, приредувачот, илустраторот, лекторот и на други лица;
- назив и седиште на печатницата/произведувачот;
- место на издавање;
- година и број на изданието, број на периодичната публикација;
- при повторно издание, податоци за издавачот, место и година на објавување на првото издание;
- ознака С (copyright) со името на носителот на авторското право и годината на првото објавување;
- тираж на публикацијата;
- СIP-запис или идентификацискиот број на СIP-записот (за оние публикации што подлежат на СIP-запис);
- меѓународни стандардни броеви за публикацијата (ISBN, ISSN, ISMN, ISRC, ISAN, ISWC, DOI, HENDL.NET).

(2) Кај преведените публикации, покрај податоците од ставот (1) на овој член, кога

публикацијата е превод на изворно (оригинално) дело, мора да ги содржи насловот и јазикот на кој е изворно напишана публикацијата, а во случај кога преведената публикација е превод од превод на оригиналното дело, мора да ги содржи и насловот и јазикот на посредниот превод што се користел при преведувањето на оригиналното дело.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, на публикации, како: репродукции на уметнички слики и цртежи, плакат, разгледница, календар и уметнички и сценски програми, се отпечатуваат само називот и седиштето на издавачот и годината на издавање.

Меѓународни стандардни броеви
Член 8

(1) Меѓународниот стандарден број за книги (ISBN), меѓународниот стандарден број за периодични публикации и континуирани извори (ISSN), меѓународниот стандарден број за музички нотни изданија (ISMN) ги издава Националната установа Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје (во натамошниот текст: Националната библиотека).

(2) За издавање на меѓународните стандардни броеви (ISRC, ISAN, ISWC, DOI, HENDL.NET), Националната библиотека ги упатува издавачите до меѓународните центри кои се надлежни за нивното издавање.

(3) Меѓународните стандардни броеви од ставот (1) на овој член објавени на публикацијата мора да бидат идентични со броевите што ги издала Националната библиотека.

(4) Меѓународните стандардни броеви од ставот (1) на овој член ги издава Националната библиотека во рок од седум дена од денот на доставувањето на барањето.

(5) За издавање на меѓународните стандардни броеви од ставот (1) на овој член, издавачот доставува барање до Националната библиотека. Во прилог кон барањето, издавачот го доставува решението издадено од Централниот регистар на Република Македонија за вршење издавачка дејност.

(6) За издавање на меѓународните стандардни броеви се плаќа надоместок. Висината на надоместокот ја утврдува Управниот одбор на Националната библиотека, во износ што не е поголем од 150 евра во денарска противвредност сметано за вкупниот број на квоти за меѓународни стандардни броеви кои Националната библиотека ги издава на еден издавач во текот на една година.

(7) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (5) на овој член ги пропишува министерот за култура.

CIP-запис

Член 9

(1) Националната библиотека издава CIP-запис доколку публикацијата ги содржи податоците од членот 7 од овој закон.

(2) CIP-записот се издава за комплетна публикација по извршен увид во конечната верзија.

(3) Публикацијата која е изменета по издавањето на CIP-записот, а пред почнување на нејзиното печатење, не смее да биде издадена со CIP-запис кој е доделен пред измената на публикацијата.

(4) За секоја нова неизменета, или изменета или дополнително издадена публикација, се издава нов CIP-запис.

(5) CIP-записот се објавува во интегрален облик или како идентификациски број под кој се води во електронската база на податоци на Националната библиотека, и тоа графички воочливо и одвоено од останатите податоци на публикацијата.

(6) CIP-записот нема да биде издаден на издавач кој не доставил задолжителен примерок до Националната библиотека за претходно издадените публикации.

(7) CIP-записот го издава Националната библиотека во рок од седум дена од денот на доставувањето на барањето.

(8) За издавање на CIP-записот, издавачот доставува барање до Националната библиотека. Во прилог кон барањето, издавачот доставува решение издадено од Централниот регистар на Република Македонија за вршење издавачка дејност и конечна верзија на публикацијата.

(9) За издавање на CIP-записот се плаќа надоместок. Висината на надоместокот ја утврдува Управниот одбор на Националната библиотека во износ што не е поголем од 10 евра во денарска противвредност, за издавање на една публикација.

(10) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (8) на овој член ги пропишува министерот за култура.

Член 10

Публикацијата која не ги содржи податоците од членовите 7, 8 и 9 од овој закон не смее да биде ставена во промет и нема да биде примена во Националната библиотека како задолжителен примерок.

Евиденција на податоците за издавачката дејност

Член 11

(1) Националната библиотека води евиденција за издавачите во Република Македонија и за нивната издавачка продукција врз основа на сопствената база на податоци и годишниот извештај на издавачите од членот 6 став (3) од овој закон.

(2) Содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за култура.

Задолжителен примерок

Член 12

(1) Заради заштита, чување и користење на публикациите, до Националната библиотека се доставува задолжителен примерок.

(2) Задолжителниот примерок се доставува во идентичната состојба во која е издадена публикацијата.

(3) Задолжителен примерок доставува издавачот кој е регистриран во Република Македонија за публикациите што ги издал како издавач/соиздавач/продуцент.

(4) Издавачот доставува пет задолжителни примероци од публикациите од ставот (3) на овој член, вклучително и една дигитална копија на публикацијата според меѓународните стандарди за универзална достапност на информации.

(5) Универзитетите, односно факултетите во Република Македонија доставуваат по еден примерок од магистерски и од докторски труд во рок од седум дена од нивната одбрана.

(6) Задолжителниот примерок се доставува во рок од најмногу седум дена од завршувањето на печатењето, односно умножувањето на публикацијата, а пред нејзиното ставање во промет.

(7) Во случај кога публикацијата е издадена посебно на повеќе јазици, на различни писма, во повеќе изданија, со изменета насловна страница, нови корици, со дополнета или изменета содржина, задолжителниот примерок се доставува за секој јазик, писмо и издание, за секое повторно печатење, согласно овој закон.

(8) Во случај кога публикацијата се печати, односно умножува во странство, задолжителниот примерок се доставува веднаш по увозот на публикацијата (внесувањето во земјава), а пред ставањето во промет.

Член 13

(1) Задолжителен примерок на електронска публикација се доставува до Националната библиотека во формат кој е соодветен на меѓународните универзални стандарди за достапност на информациите.

(2) Задолжителен примерок на електронска публикација се доставува до Националната библиотека без заштита на пристапот, со соодветна шифра за пристап до електронската публикација.

(3) Националната библиотека е должна да оневозможи копирање и дистрибуција на задолжителниот примерок на електронските публикации освен во случаите предвидени во Законот за авторското право и сродните права.

Член 14

(1) Доставувањето на задолжителниот примерок до Националната библиотека е со надоместок, кој на издавачот му го исплаќа Националната библиотека со средства од Буџетот на Република Македонија.

(2) Надоместокот од ставот (1) на овој член се исплаќа во висина од $\frac{1}{2}$ од малопродажната цена на публикацијата.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, доставувањето на задолжителниот примерок на публикации кои се финансирани со средства од Буџетот на Република Македонија и на публикации кои се означени како бесплатни примероци е без надоместок.

Распределба на задолжителниот примерок

Член 15

Националната библиотека го распределува задолжителниот примерок на следниов начин:

- еден примерок чува како културно наследство (архивски примерок);
- еден примерок дава на користење во просториите на библиотеката;
- еден примерок користи за подготовка на национална библиографија;
- еден примерок е за Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ - Битола;
- еден примерок е за Националната установа Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ - Штип.

Надлежност на Националната библиотека во однос на задолжителниот примерок

Член 16

Националната библиотека:

- го прима, го обработува и го чува задолжителниот примерок;
- го дава на користење задолжителниот примерок во просториите на библиотеката;
- изработува тековна национална библиографија;
- врши и други работи во врска со користењето, заштитата и чувањето на задолжителниот примерок.

Надзор

Член 17

Надзор над спроведувањето на овој закон врши Министерството за култура.

Прекршочни одредби

Член 18

(1) Глоба во износ од 1000 евра до 1500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- издавачот не назначи уредник (член 4 став (1));
- издавачот не му овозможи на авторот корекции и други измени при подготовката на изданието (член 6 став (1));
- издавачот не достави годишен извештај за својата издавачка продукција, за дистрибуција и продажба на публикациите до Националната библиотека (член 6 став (3));
- Националната библиотека не издаде меѓународен стандарден број во утврдениот рок (член 8 став (4));
- Националната библиотека не издаде CIP-запис во утврдениот број (рок 9 став (7));
- издавачот не ја достави електронската публикација до Националната библиотека во формат кој е соодветен на меѓународните универзални стандарди за достапност на информациите (член 13 став (1)).

(2) Глоба во износ од 500 евра до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

(3) Глоба во износ од 500 евра до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршокот од ставот (1) алинеи 1, 3 и 6 на овој член.

Член 19

(1) Глоба во износ од 1500 евра до 3000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- пред објавувањето на публикацијата не склучи договор со авторот и со другите лица кои учествуваат во подготовката на публикацијата (член 5 став (1));
- не ја издаде публикацијата во тираж кој е наведен како задолжителен податок на публикацијата (член 6 став (2));
- објави публикација без да ги содржи задолжителните податоци (член 7);
- на публикацијата испечати меѓународен стандарден број кој не е идентичен со бројот што го издала Националната библиотека (член 8 став (3));
- објави публикација без CIP-запис или идентификациски број, изменета публикација издаде со CIP-запис или идентификациски број доделен пред измената, или печати ново издание на публикација со стар CIP-запис или идентификациски број (член 9 ставови (2), (3) и (4));
- стави во промет публикација која не ги содржи податоците од членовите 7, 8 и 9 на овој закон (член 10);
- не достави пет задолжителни примероци, односно еден задолжителен примерок (член 12 ставови (4), (5) и (7));
- не достави задолжителен примерок до Националната библиотека во утврдениот рок (член 12 став (6)).

(2) Глоба во износ од 1000 евра до 1500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице.

(3) Глоба во износ од 1500 евра до 3000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршокот од ставот (1) алинеи 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 на овој член.

Член 20

За прекршоците од членовите 18 и 19 од овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

Член 21

Подзаконските акти од овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 22

Со денот на влегување во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од Законот за задолжителниот примерок („Службен весник на Република Македонија“ бр. 11/94, 92/08 и 47/11) кои се однесуваат на доставување публикации како задолжителен примерок до Националната и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје.

Член 23

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ЗАКОНОТ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ

Стратегиска определба на Министерството за култура, утврдена со Националната стратегија за развој на културата за периодот 2013-2017 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/13), е заложбата за подобрување на законската регулатива во областа на издавачката дејност во Република Македонија.

Со овој предлог-закон се уредува вршењето на издавачката дејност, задолжителните податоци на публикацијата, меѓународните стандардни броеви, каталошкиот CIP-запис, доставувањето на задолжителен примерок, како и други прашања поврзани со вршењето на издавачката дејност во Република Македонија.

Издавачката дејност претставува процес на производство и дистрибуција на уметничките, литературните и другите дела до јавноста. Преку издаваштвото делата стануваат достапни до јавноста.

Со членот 2 од Предлог - закон е направена стандардизација на поимите релевантни за издавачката дејност. Имено, дадени се дефиниции на поимите: издавачка дејност, публикација, електронска публикација, издавач, печатница, задолжителен примерок, издание, ново издание, ISBN - меѓународен стандарден број за книги (international standard book number), ISSN - меѓународен стандарден број за периодични публикации и континуирани извори (international standard serial number), ISMN - меѓународен стандарден број за музички нотни изданија (international standard music number), ISRC - меѓународен стандарден број за звучни снимки (записи) и музички видеозаписи (international standard recording code), ISAN - меѓународен стандарден број за аудиовизуелни дела и нивни верзии, ISWC - меѓународен стандарден број на музичко дело, DOI - меѓународен идентификатор на дигитални објекти/ електронски документи, кој може да се реализира преку системите Handle и Crossref. HENDL.NET е систем за постојани врски (линкови) до дигитални објекти и Каталогскиот запис CIP.

Во Предлог–законот е дефинирано дека издавачка дејност вршат физички лица и правни лица регистрирани во Централниот регистар на Република Македонија за вршење издавачка дејност.

Со цел да се подигнат стручноста и компетентноста при издавањето на публикации, со Предлог-законот се регулира дека издавачот мора да има уредник, кој е одговорен за целокупната издавачка продукција, како и за квалитетот на издадената публикација. Покрај уредникот, издавачот може да има приредувач, рецензент, лектор, коректор, преведувач, ликовен и технички уредник.

Во процесот на издаваштвото, уредникот има клучна улога во обезбедувањето на квалитетот на издадената публикација. Уредникот ја донесува првичната одлука за издавањето на делото, ја организира стручната обработка на делото и го одобрува неговото печатење. Уредникот се грижи за квалитетот на изданието.

Заради обезбедување заштита на правата на авторот, со Предлог-законот се пропишува обврска издавачот пред објавување на публикацијата, задолжително да склучува договор за регулирање на меѓусебните права и обврски со авторите кои учествуваат во изработката на публикацијата (автор, имател на авторско право, уредник, приредувач, преведувач, редактор, рецензент, лектор, коректор, ликовен и технички уредник и други лица), со кој се уредуваат меѓусебните права и обврски и други слични прашања кои се релевантни за вршењето на издавачката дејност. Со Предлог–законот, исто така, се утврдуваат и обврските што е должен да ги изврши издавачот спрема авторот.

Со Предлог–законот се пропишува кои задолжителни податоци треба да ги содржи публикацијата, и тоа: податоци за издавачот/соиздавачот (назив и седиште); наслов на публикацијата и име и презиме/имиња и презимиња на

авторот/авторите, носителот на авторското право; име и презиме на уредникот, преведувачот, приредувачот, илустраторот, лекторот и на други лица; назив и седиште на печатницата/произведувачот; место на издавање; година и број на изданието; број на периодичната публикација; при повторно издание, податоци за издавачот, место и година на објавување на првото издание; ознака С (copyright) со името на носителот на авторското право и годината на првото објавување; тираж на публикацијата, CIP-запис или идентификацискиот број на CIP-записот (за оние публикации што подлежат на CIP-запис), меѓународни стандардни броеви за публикацијата (ISBN, ISSN, ISMN, ISRC, ISAN, ISWC, DOI, HENDL.NET).

Со Предлог-законот е утврдено дека меѓународните стандардни броеви и Каталожниот CIP-запис, по барање на издавачот, ги издава Националната установа Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје.

Доколку публикацијата не ги содржи утврдените и пропишани податоци, со Предлог-законот се утврдува дека таа не смее да биде ставена во промет.

Заради заштита, чување и користење на публикациите, издавачот, кој е регистриран во Република Македонија, доставува пет задолжителни примероци од публикациите што ги издал како издавач или соиздавач до Националната установа Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје.

Надзорот над спроведувањето на овој закон ќе го врши Министерството за култура, а со Предлог-законот се пропишуваат и прекршочни одредби.

Законот пропишува минимум стандарди за вршење на издавачката дејност.

Поттикнувањето на квалитетна издавачка продукција, зголемувањето на читателската публика, дистрибуцијата и маркетингот во издаваштвото, поттикнувањето на развојот на книжарниците во Република Македонија и слично не се прашања кои се регулираат со закон, туку се дел од стратегиите за развој на издавачката дејност во Република Македонија.

Со цел за поттикнување на развојот на издавачката дејност во Република Македонија, Министерството за култура почнувајќи од 1 јануари 2015 година ќе основа посебна организациска единица – Центар за книга. Во рамките на овој Центар (Сектор) ќе се вршат активности поврзани со поттикнувањето на производството и пласманот на изданијата, анализа на информации за состојбите во издавачката дејност, подигнување на читателската култура во Република Македонија, збогатувањето на библиотечните фондови, воведувањето на стимулативни мерки за развој на книжарниците и слично.

При изработката на Предлог-законот, земени се предвид компаративните искуства во издавачката дејност на: Србија, Црна Гора, Хрватска, Бугарија и Словенија.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби во Законот се меѓусебно поврзани во одделни заемни решенија содржани во него. Предложените одредби се поврзани со законски решенија содржани во Законот за авторското право и сродните права и во Законот за културата.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените законски решенија ќе се унапреди издавачката дејност во Република Македонија и ќе се овозможи поттикнување на процесот на создавање квалитетно литературно творештво.